

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อ ทำให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจนอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป (กรมวิชาการ. 2545 ข: 1) ด้วยความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ใช้ในการสื่อสาร สื่อความหมาย ความคิด ความเข้าใจในวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ด้านการฟัง คู พุด อ่าน เขียน และเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2545 ก : 8-10)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มีเป้าหมายว่าการจัดการการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขจัดการเรียนแบบองค์รวม การบูรณาการเนื้อหาสาระเข้าด้วยกันผู้เรียนจะต้องรู้วิธีเรียนให้ประสบผลสำเร็จ รู้วิธีการแสวงหาความรู้ รู้วิธีคิด วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร สามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย การรายงาน การแสวงหาความรู้ รู้วิธีคิด วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร สามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย การรายงาน การแสวงหาความรู้สามารถจดบันทึกความรู้ จัดหมวดหมู่ความรู้และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ และข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวที่อยู่อาศัยชุมชน สังคมประเพณี สิ่งแวดล้อมของสังคมโลก ให้เรียนรู้อย่างอิสระมีความรับผิดชอบมีวินัย และค่านิยมที่พึงประสงค์สามารถอยู่กับผู้อื่นได้ มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (กรมวิชาการ. 2545 ค : 101-103)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ซึ่งทักษะที่มีปัญหาได้แก่ทักษะการอ่านและการเขียน โดยเฉพาะในการเขียนและสะกดคำควบกล้ำไม่ชัดเจน การใช้คำไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย

การอ่านและการเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการศึกษาหาความรู้รวมทั้งเป็นหลักฐานที่ช่วยให้คนรุ่นหลังทราบความเป็นมาในอดีตจนถึงปัจจุบันการอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้โลกเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้การเขียนยังถ่ายทอดความรู้สึกรีกคึกคักของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์ หรือด้วยตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้นอกจากนี้การอ่านและการเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ และจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นวิทยาการรวมข้อมูลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านและการเขียนจึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกรีกและสื่อความหมายกันได้ถูกต้อง การอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ดังนั้นผู้ที่มีทักษะการอ่านและการเขียนมีความสามารถอ่านและเขียนได้อย่างถูกต้องจึงมีโอกาสจะประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและด้านสังคม ด้านการศึกษาหาความรู้ตลอดจนด้านข่าวสารข้อมูลได้กว้างไกลและทันสมัยกว่าผู้ที่ขาดทักษะในด้านการอ่านและการเขียนที่ถูกต้อง (บันลือ พฤษขวัน, 2532 : 59)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งเสริมความคิดควบคู่กันไปด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องหาวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เช่น การสอน โดยใช้เกม การสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป และการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ดังนั้นการฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่ถูกต้อง ต้องอาศัยการฝึกฝนซ้ำทำ ทบทวนบ่อย ๆ ด้วยและวิธีที่จะพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำโดยใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทยและเกิดทักษะในการเรียนได้อย่างถูกต้องอันเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนวิชาอื่น ๆ

ดังนั้นการฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่ถูกต้อง ต้องอาศัยการฝึกฝนซ้ำทำ ทบทวนบ่อย ๆ ด้วยและวิธีที่จะพัฒนาทักษะการเขียนคำควบกล้ำโดยใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทยและเกิดทักษะในการเรียน ได้อย่างถูกต้องอันเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนวิชาอื่นๆ

โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอicum ได้พบปัญหาเรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำไม่ถูกต้องเช่นเดียวกัน จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอicum สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์

เขต 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ปัญหาผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำนั้นพบว่าทักษะที่มีคะแนนต่ำ คือการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ นักเรียนส่วนใหญ่จะเขียนคำควบกล้ำไม่ถูกต้องซึ่งนอกจากจะทำให้สื่อความหมายผิดและเขียนผิดแล้ว ยังทำให้การอ่านคำที่มีคำควบกล้ำไม่ถูกต้องซึ่งนอกจากจะทำให้สื่อความหมายผิดและเขียนผิดแล้ว ยังทำให้ การอ่านที่มีคำควบกล้ำในบทเรียนทุกบทเรียนไม่ถูกต้องตามหลักภาษา เช่น ครอบคร้ว เป็น คอบคว กล้วย เป็น ก้วย ปรับปรุง เป็น ปับปุง

จากปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทยในเรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำของนักเรียนต่ำ รวมทั้งการอ่านและการเขียนเขียนคำควบกล้ำเป็นปัญหาในชั้นสูงต่อไป ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จึงมีความสนใจในการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อแก้ไขปัญหาในการอ่านและเขียนคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง

คำถามการวิจัย

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว จะช่วยให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อ่านและเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว ได้เพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. คำนี้อธิบายผลของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงกว่าเกณฑ์ 0.5

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอุดม ตำบลศรีสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนนักเรียน 14 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ แบบฝึกทักษะ

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะ

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ

2.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ที่จะนำมาสร้างแบบฝึกทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้หลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทยการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2545 และหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พ.ศ. 2551 เนื้อหาคำควบกล้ำคือ

2.3.1 คำที่ควบกล้ำด้วย กร ขร คร

2.3.2 คำที่ควบกล้ำด้วย ตร ปร พร

2.3.3 คำที่ควบกล้ำด้วย กล ชล คล

2.3.4 คำที่ควบกล้ำด้วย ปล

2.3.5 คำที่ควบกล้ำด้วย พล ผล

2.3.6 คำที่ควบกล้ำด้วย กว ขว คว

3. ระยะเวลา สถานที่วิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้เวลาปกติ จำนวน 6 สัปดาห์ วันละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง

สถานที่โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอุดม ตำบลศรีสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำ ที่มีตัว ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อฝึกทักษะ ด้านการอ่านและการเขียน

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ว หมายถึง แบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น 6 ชุด ชุดละ 5 กิจกรรม รวมทั้งหมด 30 กิจกรรมโดยยึดรูปแบบดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เขียนคำจากคำอ่าน

กิจกรรมที่ 2 ประสมคำจากภาพ

กิจกรรมที่ 3 อ่านคำแล้วนำไปเขียนลงในตาราง

กิจกรรมที่ 4 หาคำจากตารางซ่อนคำ

กิจกรรมที่ 5 แต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้ใจความสมบูรณ์

ใช้ในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำและเกิดความชำนาญในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ว ได้ถูกต้องตามความหมายและอักษรวิธีตามพจนานุกรม โดยการให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเป็นรายบุคคลหลังจากที่สอนเรียบร้อยแล้ว

การอ่านคำควบกล้ำ ที่มีตัว ร ล ว หมายถึง การออกเสียง คำที่มีพยัญชนะต้น 2 ตัวเรียงกัน ออกเสียงกลืนกัน พยัญชนะตัวหลังคือตัวกล้ำ ซึ่งมีตัว ร ล ว

การเขียนคำควบกล้ำ ที่มีตัว ร ล ว หมายถึง การเขียนคำที่มีพยัญชนะต้น 2 ตัวเรียงกัน ออกเสียงกลืนกัน พยัญชนะตัวหลังคือตัวกล้ำ ซึ่งมีตัว ร ล ว

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง การผลិតสื่อที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนรวมของแบบฝึก ทั้ง 6 ชุด และร้อยละคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของนักเรียนทุกคน ซึ่งได้จากแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว แต่ละชุด จำนวน 6 ชุด ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของนักเรียนทุกคน ซึ่งได้จากคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

ประสิทธิผล หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คำนวณได้จากสูตร E.I.

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มี ร ล ว วัดด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือที่เป็นตัวเลขแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบได้ เช่น

- 5 หมายถึง พอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง พอใจมาก
- 3 หมายถึง พอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง พอใจน้อย หรือค่อนข้างไม่พอใจ
- 1 หมายถึง พอใจน้อยมาก หรือไม่พอใจค่อนข้างมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูได้แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. นักเรียนได้เรียนรู้สื่อจากแบบฝึกทักษะในระบบ โรงเรียนและนอกระบบ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น
3. นักเรียนมีความสนุกสนาน ตื่นเต้นที่ได้เรียนคำควบกล้ำ ร ล ว จากแบบฝึกทักษะ